

otázku dobré víry vál. poškozenec vyplývá, že, byl-li mu doručen platební rozkaz na daň z příjmu — nyní důchodovou —, v němž základ daňový stanoven byl obnosem tak vysokým, že vylučuje vál. poškozenec se zřetelem na § 2 zák. o požitcích vál. poškozeneců z nároku na důchod, je povinen zem. úřadu pro vál. poškozenec skutečnost tu sdělit a není vál. poškozenec, důchod dále pobírající, od okamžiku doručení platebního rozkazu dále v dobré víře, jestliže úřadu důchod poukazujícím neoznámí, z jakého základu byl zdaněn. Neboť od doručení platebního rozkazu musel si vál. poškozenec býti vědom toho, že to, co podle § 2 zák. o požitcích vál. poškozeneců a prov. nařízení k němu je pokládati za příjem, přesahuje hranici příjmu, za kterého zákon nárok na důchod přiznává. Kryje-li se základ ten se skutečným příjmem či nikoli, je lhostejno, poněvadž dle svrchu řečeného onen základ zdanění je právě příjmem, o němž mluví § 2 cit. zákona. Nelze proto přisvědčiti stížnosti, že by pro otázku dobré víry bylo lhostejno, z jakého základu byl vál. poškozenec zdaněn.

Pokud vál. poškozenec plat. rozkazu na daň z příjmu — nyní důchodovou — nedostal, je ovšem rozhodné, zda si byl, po případě při náležité pozornosti mohl býti vědom toho, že v jeho příjmech nastala změna, mající vliv na další vyplácení přiznaného mu důchodu. O tom musí si rozhodující úřad utvořití úsudek a uvést v rozhodnutí skutečnosti úsudek ten logicky opodstatňující.

Žal. úřad uvádí v nař. rozhodnutí jediné, že okolnost, že strana neohlásila řádně změn, majících vliv na důchod, nenasvědčuje tomu, že přijala důchod v dobré víře. Z tohoto odůvodnění ovšem není patrné, z jakých skutečností žal. úřad dospěl k závěru, že st-l byl neb musel si býti vědom změn ve svých příjmech, ačkoli tento již v odvolání tvrdil, že o žádné změně poměrů, jež by měla vliv na jeho důchod, nevěděl. Shledal proto nss, že nař. rozhodnutí trpí vadou, neúplným odůvodněním. Vada ta je vadou podstatnou, ježto ztěžuje se jí straně obrana a znemožňuje se nss-u přezkoumání výroku, jímž st-li byla odepřena dobrá víra, od něhož závisí zákonitost nař. rozhodnutí.

Č. 12.115.

Vodní právo. — Policejní trestní právo: I. Subjektem deliktu ve vodoprávním policejním trestním řízení může být jen osoba fysická a nemůže proto za překročení vodního oprávnění být stíhán nefysický jeho nositel (veř. obch. společnost). — II. Odsuzující trestní nález není zákonným předpokladem pro odstranění svémocné novoty ve smyslu § 72 vod. zák. čes.

(Nález ze dne 6. listopadu 1935 č. 5322/34.)

Prejudikatura: srov. ad I.: Budw. A 6158/1908, ad II.: Budw. A 5743/1908.

Věc: Firma Jan L. & synové v P. proti zemskému úřadu v Praze o přestupek vodního zákona.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost. — — —

Důvody: Okresní úřad v Chebu odsoudil výměrem ze dne 14. března 1932 firmu Jan Ad. G. syn v P. pro přestupek § 17 čes. vod. zák. podle §§ 71 a 72 tohoto zák. k pokutě 300 Kč a podle § 99 téhož zák. k náhradě útrat právního zastoupení stěžující si firmě v částce 1.252 Kč 50 h. Z výměru tohoto odvolala se jak fa Jan Ad. G. syn, tak i fa Jan L. a synové. Rozhoduje o těchto odvoláních, zemský úřad v Praze v odpor vzatý výměr zrušil a okr. úřadu uložil, aby, pokračuje v řízení, vyřešil otázku odstranění novoty, jak ji má na mysli § 72 vod. zák. V důvodech bylo uvedeno: Napadeným trestním nálezem byl uložen trest veřejné obchodní společnosti, firmě Jan Ad. G. syn v P. Pro trestní řízení ve vodních věcech platí zásady všeobecného trestního práva. Podle jedné z těchto zásad lze uložit trest toliko individuálně určité fyzické osobě, nikoli však osobě právnické, v tomto případě veř. obchodní společnosti. Že uvedená zásada platí také pro trestní řízení ve věcech vodních, jde najevo z ustanovení §§ 71 a 74 vod. zák., jež mluví o trestu na svobodě (§ 71) a o pachateli (§ 74). Zemský úřad, zrušuje výměr, nemá důvodu a možnosti zabývat se dalšími vývody odvolání.

Stížnost, podanou na toto rozhodnutí, nss nemohl uznati důvodnou z těchto úvah:

Nař. rozhodnutí spočívá na právním názoru, že subjektem deliktu ve vodoprávním policejním trestním řízení může býti jen individuálně určitá osoba fyzická, nikoli však osoba právnická, jakou jest veřejná obchodní společnost.

Stížnost vytýká žal. úřadu především podstatný právní omyl, pokládá-li veř. obchodní společnost za právnickou osobu, a dovozuje, že takováto společnost podle obecné nauky a stálé judikatury nejvyšších instancí nespadá pod pojem právnické osoby, nýbrž jest osobním společenstvím, při kterém za dluhy a závazky společnosti jako takové ručí solidárně jednotliví společníci.

Otázku, je-li možno veř. obchodní společnost subsumovati pod pojem osoby právnické či nikoli, není třeba v tomto sporu řešiti, když st-lka přiznává sama, že veř. obchodní společnost jest osobním společenstvím, tedy asociací dvou nebo několika osob za účelem provozování obchodní živnosti pod společnou firmou, při čemž účast žádného společníka není omezena na majetkový vklad (čl. 85 obch. zák.), čímž implicitě doznává, že veř. obchodní společnost osobou fyzickou není.

K vývodům pak, jimiž stížnost snaží se dovoditi, že veř. obchodní společnost jest způsobilým subjektem deliktu, budiž uvedeno:

V § 31 trest. zák., jednajícím o omezení trestu na pachatele, vyslovena jest základní všeobecná zásada trestního práva, že jak trestnost, tak i skutečný trest nemůže postihnouti nikoho jiného než zločince — pachatele, t. j. jen tu určitou osobu, která čin, prohlášený zákonem za trestný, spáchala. Takový čin může pak spáchat jen osoba ovládaná svobodnou, samostatnou, individuální vůlí. Z toho plyne, že subjektem trestného činu může býti vždy jen určitá individuální osoba fyzická. Zásada tato, platná jako všeobecný princip trestního práva pro výkon

trestní právní péče vůbec, jest imanentní také policejnímu právu trestnímu, a platí zejména i v polic. trest. řízení vodoprávním. Svědčí o tom ustanovení vodního zák., jichž žal. úřad správně se dovolává, totiž nejen § 71 o změně peněžitého trestu v trest na svobodě, který podle své povahy může býti uložen jen osobě fysické, ale také předpis § 74 téhož zákona, mluvící o pachateli («Uebertreter»), jímž podle významu a smyslu, jaký výraz ten má v obecné mluvě, může býti rovněž jen osoba fysická, jakož i úvaha, že oba tyto §§ jsou zařazeny do V. oddílu vodního zákona, jednajícím o přestupcích a trestech.

Může-li býti podle toho subjektem vodoprávního deliktu toliko osoba fysická, jest zřejmo, že také odsuzující vodoprávní trestní nález může býti vydán jen proti osobě fysické. Ježto pak veř. obchodní společnost, jakou jest nesporně fa Jan Ad. G. syn, fysickou osobou není, plyne z toho, že takový trestní nález proti ní vydati nelze, neboť není subjektem deliktu. Není-li však veř. obch. společnost způsobilá, aby byla z deliktu obviněna, pak je lhostejno, je-li osobou právnickou či jiným právním útvarem. Že obchodní firmy nemohou býti obviněnými ve vodoprávním policejním řízení trestním, vyslovil ostatně také již býv. vídeň. ss v nál. Budw. A 6158/1908.

Trestní odpovědnost všech společníků veř. obch. společnosti ve smyslu § 72 vod. zák. není možno, jak se o to pokouší stížnost, dovozovati ani z jejich solidárního ručebního závazku za všechny závazky společnosti podle čl. 112 obch. zák., poněvadž ručení toto týká se jen závazků soukromoprávních, toto soukromoprávní ručení nelze však na pole trestního práva polic. přenášeti. Bezdůvodně proto namítá st-lka, že fa Jan Ad. G. syn označovala se jako nositelka vodních práv, a že proto ona, resp. její tři společníci mohli se dopustiti nedovoleného činu ve smyslu § 72 vod. zák., a že dlužno je proto pokládati za pachatele jak podle § 71, tak i § 74 tohoto zák., na kterých by mohl býti vykonán také eventuálně uložený trest na svobodě. Touto námitkou, pokud se týká trestní odpovědnosti veřejných společníků jmenované firmy, nepostihuje však stížnost ani smysl výroku nař. rozhodnutí, neboť tímto rozhodnutím bylo toliko vysloveno, že firma Jan Ad. G. syn jako osoba nefysická nemůže býti uznána vinnou vodoprávním přestupkem. V nař. rozhodnutí se však nepraví, že jednotliví společníci firmy nemohou býti uznáni vinnými tímto přestupkem. Otázku, zda a který z jejích veř. společníků deliktu firmě za vinu kladeného se dopustil, žal. úřad neřešil a ani řešiti nemusil, ježto trestní nález I. stolice byl vydán jen proti firmě, a žal. úřad jako stolice odvolací na její odvolání byl povinen zkoumati toliko, zda trestní nález I. stolice byl vydán po právu.

Stížnost mylně se domnívá, že, překročí-li nositel vod. práva svá oprávnění, musí býti již proto za všech okolností podle § 72 vod. zák. trestným, neboť trestným může býti, jak shora dovozeno, vždy jen osoba fysická. Není-li nositelem svémocně překročeného vodního práva osoba fysická, pak za překročení vodního oprávnění nemůže býti stíhán nefysický jeho nositel, nýbrž jen ta fysická osoba, která se překročení toho dopustila.

V tom, že žal. úřad trestní nález, vydaný proti firmě Jan Ad. G. syn, zrušil a zároveň I. stolici uložil, aby vyřešila otázku odstranění tvrzené svémocné novoty, není možno shledati stížností vytýkaný logický rozpor, poněvadž otázku znovuzřízení předešlého stavu při svémocných novotách jest rozhodnouti samostatně a na výsledcích trestního řízení nezávisle, jak vyplývá již ze samého doslovu § 72 vod. zák. »nehledíc k trestu a náhradní povinnosti« (srov. nález Budw. A 5743/1908). I když tedy trestní odsouzení fy Jan Ad. G. syn pro přešupek svémocné novoty podle § 72 vod. zák. bylo žal. úřadem zrušeno, nebylo tu žádné zákonné překážky, aby I. stolici bylo uloženo rozhodnouti o odstranění tvrzené svémocné novoty, neboť toto odstranění může býti nařízeno, i když k trestnímu odsouzení z jakéhokoli důvodu vůbec nedošlo, na př. pro úmrtí nebo nepřičetnost pachatele, promlčení činu atd., takže pro odstranění takové novoty odsuzující trestní nález zákonným předpokladem není (srov. § 74 odst. 2 vod. zák.). Jinak by nepostižení pachatele, resp. nemožnost jeho potrestání ve svých důsledcích vedla k legalisaci nekonsentovaného stavu, což zákonem jistě intendováno nebylo. — — —

Č. 12.116.

Váleční poškozcenci: Ustanovení § 4 odst. 2 zák. č. 142/1920 Sb. se vztahuje na všechny válečné poškozence, přijaté do služeb státu, třebas v poměru soukromoprávním.

(Nález ze dne 6. listopadu 1935 č. 10.406/34.)

Věc: Josef F. v B. proti ministerstvu sociální péče o invalidní důchod.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Zem. úřad pro péči o válečné poškozence v Brně nepřiznal výměrem z 10. srpna 1933 st-li důchod invalidní od 1. března 1931 zjistiv, že st-l byl přijat 3. února 1931 do služeb okr. úřadu v Brně jako smluvní dělník s příjmem 21 Kč denně počítaje v to i neděle a sváteční dny, takže jeho roční příjem činí Kč 7.665. Poněvadž byl uznán 20% neschopným výdělku, a příjem ze služebního poměru u státu převyšuje 6.000 Kč ročně, nepřísluší mu podle § 4 odst. 2 požitek. zák. důchod.

Odvolání st-lovo, v němž týž uváděl, že není ve služebním poměru ani ke státu ani k okresu, že jest dělníkem vykonávajícím manuální práce, že nemá jiných nároků než na denní mzdu, že může býti kdykoliv z práce propuštěn, že není placen z peněz státních, nýbrž z úředního paušálu, určeného k udržování úředních místností, a není veden v seznamu státních zaměstnanců, zamítlo min. soc. péče nař. rozhodnutím podstatně z těchto důvodů: Zákon nečiní rozdílu, v jaké vlastnosti byl poškozenec do služeb uvedených v cit. zákonném ustanovení přijat, nerozhoduje tedy druh a povaha zaměstnání, nýbrž jediné cha-